

УДК 658.586

Попко О. В., к.е.н., доцент (Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне)

ІННОВАЦІЙНІ СТАРТАПИ ТА ЇХ ВІДМІННІСТЬ ВІД КЛАСИЧНОГО БІЗНЕСУ

Ідентифіковано відмінні риси стартапів від класичного бізнесу. Проаналізовано проблеми створення потенційно успішних стартапів в Україні. Обґрунтовано вагомість сучасної діяльності у сфері інноваційних технологій для економічного розвитку вітчизняних підприємств. Визначено особливості інноваційного розвитку вітчизняних стартапів на сучасному етапі. Закцентовано увагу на необхідності інвестиційного забезпечення вітчизняних стартапів. *Ключові слова:* інновації, інвестиції, інноваційний розвиток, стартап.

У вітчизняному бізнес-середовищі досі немає чіткої уяви про те, що таке стартап та чим він відрізняється від класичного бізнесу. В перекладі з англ. *start up* дослівно перекладається як «запустити». На практиці стартап часто ототожнюють з початком будь-якого бізнесу.

На думку експертів стартап – це, по суті, процес розробки проривної технології. Бізнес-проект, що будується виключно на інновації, котра покращує будь-які реальні обставини життя людей.

У відповідності до класичного формулювання, запропонованого відомим американським інноватором Стівом Бланком, автором методології побудови високотехнологічних компаній, стартап є тимчасовою організацією, ціллю якої є пошук масштабованої та такої, що повторюється, бізнес-моделі [5, С. 43]. На його думку, коли компанія знаходить свої ринки, можливість на них заробляти, та починає рости, вона перестає бути стартапом.

«Запуск» стартапу полягає у створенні продукту бізнесу, виведенні його на ринок та масштабування бізнесу. Якщо аудиторія сприймає новий продукт, то запроваджують комплекс маркетингових заходів з метою збільшення частки ринку. На цьому етапі купується трафік, налагоджуються канали збуту, запускається реклама тощо. Для вибухового росту ІТ-стартапу необхідним є мінімальне виробництво, краще за все віртуальне, що не потребує виробничих площ. Ідеальний ІТ-стартап передбачає зведення до нуля частки вартості ресурсів у ціні

кінцевого продукту.

При цьому комерційний успіх інновації заздалегідь є невідомим та непередбачуваним, хоча припускається, що в її основі закладено значний фінансовий мультиплікатор. У цьому і полягає суттєва відмінність проєктів, які по праву можна назвати стартапами. Ще однією відмінною особливістю стартапів є значна масштабованість проєкту впродовж короткого часового періоду (табл. 1).

Таблиця 1

Всесвітньовідомі стартапи [2, с. 41]

Стартап	Дата створення	Засновник	Тип проєкту	Орієнтовна кількість споживачів
Wikipedia	Січень 2001 р.	Джиммі Уейлс, Ларрі Сенгер	Енциклопедія	6 млрд в місяць (на лютий 2007 року)
MySpace	Липень 2003 року	Том Андерсон, Кріс DeVольф	Соціальна мережа	40 млрд на місяць (на березень 2007 року)
Digg	Листопад 2004 року	Кевін Роуз	Соціальні закладки/ Голосування	118 млн на місяць (на 2006 рік)
Facebook	Лютий 2004 року	Марк Цукерберг	Соціальна мережа	22 млрд на місяць (на грудень 2006 року)
YouTube	Лютий 2005 року	Стів Чень Шіцзюнь, Чад Херлі, Джавед Карим	Відеообмін	4 млрд на місяць (на липень 2006 року)
ВКонтакте	Вересень 2006 року	Павел Дуров	Соціальна мережа	106,3 млн (на 1 січня 2011 року)

Вся складність полягає в тому, що технологічні стартапи працюють в інноваційному полі, що зумовлює значні ризики стосовно прийняття нових продуктів бізнесу ринком. Перевірити це заздалегідь не можна ніякими маркетинговими дослідженнями.

На практиці ідентифікують наступні ризики при запуску стартапів: невірно підібрана команда, неадекватна оцінка бізнес-ідей, відсутність належного фінансування.

Загалом переважна більшість вітчизняних стартапів належить до ІТ-сфери. Однак наукоємні технології використовуються й в інших секторах економіки. Якщо говорити про ІТ-стартапи, то одним із ознак

успішного проекту є його віртуальність, спроможність доволі швидко розповсюджуватися.

Ще однією глобальною сучасною тенденцією є зростання кількості мобільних пристроїв, і це також створює нові запити на ринку IT-стартапів. Технологічний розвиток комунікацій створює потреби в нових послугах. Такі проекти зазвичай існують на інвестиції приватних компаній та венчурних фондів. Статистичні дані представляють найбільш затребувані венчурними інвесторами нові напрями бізнесу (рисунк).

Рисунок. Сумарні інвестиції за напрямками стартапів у світі, млн USD
[за даними startupafisha.ru 2012 року [6]

На думку керуючого співзасновника фонду підтримки стартапів Уральського регіону (РФ) Л. Волкова, венчурна індустрія виникає там, де можливі мультиплікатори більше десяти, тобто де на вкладену одиницю грошових коштів потенційно можна отримати більше десяти одиниць віддачі. Проте норма прибутку, що перевищує вкладення у десятки, а то і в сотні разів, буває лише у високоризикових галузях. Зазвичай, у роздрібній торгівлі або у виробництві – вона рідко перевищує 5-10% [2, с. 41].

Венчурні фонди в Україні своєю появою зобов'язані Закону «Про інститути спільного інвестування» (2001 р.) [1] та почали функціону-

вати з 2003 року. Ринок венчурного капіталу складається з двох секторів: неформального (представленого індивідуальними інвесторами) та формального (представленого венчурними фондами) [3].

Індивідуальні інвестори («*bisiness angels*») готові нести більше ризиків, вони приймають більш емоційні рішення стосовно угод, які базуються на тому, подобається їм бізнес чи ні. Зазвичай бізнес-ангели не афішують свою діяльність, тому оцінити реальний розмір ринку неформальних інвестицій неможливо [4]. Венчурні ж фонди несуть відповідальність перед своїми інвесторами, тому підходять до прийняття рішення більш раціонально: оцінюють, як ринок реагує на нові продукти, проводять повний аудит стартапу.

В Україні останнім часом почала швидко розвиватися венчурна індустрія, покликана спрямовувати потенціал вітчизняних інноваторів в потрібне русло. З 2006 року діє Асоціація приватних інвесторів України, яка об'єднує приватних та індивідуальних інвесторів. Створюються також різноманітні інвестиційні біржі та бізнес-інкубатори, що оперують венчурними фондами (табл. 2).

Таблиця 2

Українські бізнес-інкубатори

Назва	Рік заснування	Місто	Частка, %	Засновники
Growthup	2007	Київ	5	Деніс Довгополий
Wannabiz	2011	Одеса	10-25	Вадим Роговський
Фонд Vostok Ventures	2012	Київ	5-15	Михайло Харенко
Eastlabs	2012	Київ	15	Холдинг В.Пінчука Eastone
Happy Farm	2012	с. Щасливе (Київська обл.)	15	Анатолій Юркевич
iHub	2012	Київ	10-20	Норвезький урядовий фонд та Торгово-промислова палата України

Фінансування підприємців-початківців починається з так званих посівних інвестицій (до \$20-40 тис.). Інвестиції бізнес-ангелів рідко перевищують \$100 тис., венчурні ж вимірюються сотнями тисяч та навіть мільйонами. Бізнес-інкубатори займаються пошуком і фактично формують талановиті команди, спроможні запропонувати ринку нові ідеї та побудувати на цьому повноцінний бізнес. Зазвичай вони не лише надають потенційним підприємцям в обмін на 5-15% фінансування від бізнесу, але й здають приміщення в оренду, тимчасово забезпечують робочими місцями, здійснюють консультаційні, бухгалтерські,

юридичні послуги, проводять регулярні форуми, зустрічі та конференції тощо. Отже розвиток відбувається, що дає привід сподіватися, що найближчим часом стартапи в Україні знайдуть більш чіткі форми та проявлять себе на світовому ринку.

1. Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» від 15.03.2001 р. № 2299-III. 2. Губанова И. Старт в тапках // Бизнес. – 2013. – № 14. – С. 40-42. 3. Ковальова В. Полюбіть «бізнес-ангелів» [Електронний ресурс] // Урядовий кур'єр. – Режим доступу до джерела: <http://www.ukurier.gov.ua> 4. Українська асоціація інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://www.uaib.com.ua> 5. Стив Бланк, Боб Дорф. Стартап. Настольная книга основателя. – М. : Альпина, 2013. 6. Russian Startups Going Global [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: <http://www.startupafisha.ru>

Рецензент: д.е.н., проф. Мальчик М. В. (НУВГП)

Popko O. V., Candidate of Economics, Associate Professor
(National University of Water Management and Nature Resources Use,
Rivne)

INNOVATIVE STARTUPS AND THEIRS DIFFERENCE FROM CLASSICAL BUSINESS

We identified the distinctive features of the classic business startups. The problems of creating potentially successful start-ups in Ukraine were analysed. The importance of modern technology in the field of innovation for economic development of domestic enterprises was proved. We discovered the features of innovative development of domestic startups today and pointed out the need for investment to ensure local startups.

Keywords: innovation, investment, innovation development, startup.

Попко Е. В., к.э.н., доцент (Национальный университет водного хозяйства и природопользования, г. Ровно)

ИННОВАЦИОННЫЕ СТАРТАПЫ И ИХ ОТЛИЧИЕ ОТ КЛАССИЧЕСКОГО БИЗНЕСА

Идентифицированы отличительные особенности стартапов от классического бизнеса. Проанализированы проблемы создания потенциально успешных стартапов в Украине. Обоснована значимость современной деятельности в сфере инновационных технологий для экономического развития отечественных предприятий. Определены особенности инновационного развития отечественных стартапов на современном этапе. Акцентируется внимание на необходимости инвестиционного обеспечения отечественных стартапов.

Ключевые слова: инновации, инвестиции, инновационное развитие, стартап.
